

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 marca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zasądził solidarnie od B. W., K. L., M. C., A. O. i J. B. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w G. następujące kwoty:

- 39.887,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 sierpnia 2003 roku do dnia zapłaty;
- 21.334,73 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2008 roku;
- 3.139,10 zł tytułem zwrotu kosztów procesu zasądzonych w sprawie IX GNc 1621/03 Sądu Okręgowego w Gdańsku;
- 66,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania o nadanie klauzuli wykonalności w sprawie IX GNc 1621/03 Sądu Okręgowego w Gdańsku;
- 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym;
- 3.267,00 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty sądowej;
- 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo w pozostałej części, to jest w zakresie daty zasądzenia odsetek od kwoty 21.334,73 zł, oraz odsetek ustawowych od kwoty 3.139,10 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, od kwoty 66,00 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania o nadanie klauzuli wykonalności i od kwoty 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym (wyrok, k.665-666).

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli wszyscy pozwani.

Pozwani B. W. i K. L. zaskarżyli wyrok w zakresie punktów 1.I, 1.II i 1.III, to jest w części zasądzonej solidarnie od skarżących kwoty:

- 39.887,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 5 sierpnia 2003 roku do dnia zapłaty;
- 21.334,73 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2008 roku;
- 3.139,10 zł tytułem zwrotu kosztów procesu zasądzonych w sprawie IX GNc 1621/03 Sądu Okręgowego w Gdańsku;
- 66,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania o nadanie klauzuli wykonalności w sprawie IX GNc 1621/03 Sądu Okręgowego w Gdańsku;
- 900,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym;
- 3.267,00 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty sądowej;
- 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili naruszenie art.233 § 1 k.p.c. poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego, to jest z opinii biegłych Gracjana Olczaka i Ryszarda Potargowicza wniosków z nich nie wynikających, a ponadto sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym co do tego, że nie zaistniała przesłanka z art.299 § 2 k.s.h. zwalniająca pozwanych z odpowiedzialności, to jest przesłanka nie poniesienia przez wierzyciela szkody, pomimo nie zgłoszenia przez pozwanych wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego w czasie właściwym, chociaż z obu opinii biegłych wynika, że pomimo nie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego w czasie właściwym wierzyciel nie poniósł szkody, a w

konsekwencji niezastosowanie art.299 § 2 k.s.h. i nie zwolnienie pozwanych od odpowiedzialności za zobowiązania spółki, której byli członkami zarządu.

Wskazując na powyższe skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa także w zaskarżonej części, oraz o zasądzenie od powoda solidarnie na rzecz skarżących kosztów sądowych za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (apelacja, k.683-687).

Pozwani M. C., A. O. i J. B. zaskarżyli wyrok w części, od jego punktu I do punktu III, zasądzający solidarnie od skarżących kwoty wskazane w punktach od I do III wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art.,316 § 1 k.p.c. w związku z art.233 § 1 k.p.c. poprzez wydanie wyroku z pominięciem ustalonej okoliczności faktycznej, że pozwani zawarli w dniu 1 września 2004 roku umowę magazynową i złożyli w niej towar G. o wartości 360.000 złotych, a w 2006 roku zawiadomili o tym powoda i kuratora spółki R. T. (1), to jest że egzekucja przeciwko spółce nie była bezskuteczna, bowiem spółka posiadała majątek, z którego powód mógł się zaspokoić;

2. art.,316 § 1 k.p.c. w związku z art.233 § 1 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w zakresie okoliczności wskazanych w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu, a następnie dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych z dowodami w postaci opinii biegłych, a w części z pominięciem ich opinii – w zakresie wysokości zobowiązania powoda, które mogłyby zostać zaspokojone, gdyby wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony w dacie wskazywanej przez biegłych;

3. art.,316 § 1 k.p.c. w związku z art.233 § 1 k.p.c. poprzez nierozważenie wpływu okoliczności faktycznych wynikających z dowodów w sprawie, a to udzielenia spółce (...) kredytu bankowego i kontynuowanie umowy kredytowej na kwotę 550.000 zł, ponad standardowego finansowania działalności gospodarczej spółki (...) przez współników – członków zarządu, przyczyn braku płynności finansowej, specyfiki proporcji zobowiązań spółki oraz stosunku wiarygodności spółki do długów, na ocenę winy, stopnia staranności pozwanych i daty wymaganego zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości;

4. art.,316 § 1 k.p.c. w związku z art.233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie okoliczności faktycznej to jest stosunku wartości należności w postaci wiarygodności w stosunku do kwoty zobowiązań i możliwych do podjęcia działań naprawczych, na ocenę daty wymaganego zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości;

5. art.,316 § 1 k.p.c. w związku z art.233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie w ramach ustaleń faktycznych okoliczności, że ugoda spółki (...) z powodem została zawarta w dniu 3 września 2002 roku, to jest po powstaniu przesłanek ogłoszenia upadłości według daty ustalonej przez sąd dla niniejszej sprawy;

6. art.328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania w uzasadnieniu, którym dowodom sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz które dowody w całości lub w części zostały uznane za wiarygodne;

7. art.,316 § 1 k.p.c. w związku z art.233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu przez sąd błędnej oceny materiału dowodowego sprawy poprzez przyjęcie, że pozwani nie wykazali okoliczności zwalniających ich z odpowiedzialności wskazanych w art.299 § 2 k.s.h.;

II. naruszenie prawa materialnego:

1. art.299 § 1 k.s.h. poprzez przyjęcie, że pozwani odpowiadają solidarnie za zobowiązania spółki, mimo że egzekucja przeciwko spółce nie była bezskuteczna;

2. art.442 k.c. w związku z art.233 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu;
3. art.299 § 2 k.s.h. poprzez błędne przyjęcie, że powód na skutek niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w dniu 14 maja 2002 roku, lecz w grudniu 2002 roku poniósł szkodę w wysokości 100% roszczenia, oraz przyjęcie, że pozwani nie wykazali, iż powód mimo niezgłoszenia przez pozwanych wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nieszczęście postępowania układowego nie poniósł szkody lub poniósł ją w niższej wysokości;
4. art.6 k.c. w związku z art.299 § 2 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na pośrednim, nie opisanym w uzasadnieniu przyjęciu, że pozwani nie udowodnili zaistnienia okoliczności zwalniających ich z odpowiedzialności w postaci wykazania, że powód nie poniósł szkody, lub poniósł szkodę w wysokości niższej – 5.930 zł;
5. art.33 § 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. poprzez zasądzenie od pozwanych odsetek od wierzytelności powoda za okres od 15 maja 2002 roku do dnia zapłaty.

Wskazując na powyższe skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości w stosunku do skarżących, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji oraz o zasądzenie na rzecz skarżących kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje (apelacja, k.693-702, część druga apelacji, k.704-707).

W odpowiedziach na apelacje powód wniósł o oddalenie obydwu apelacji i zasądzenie kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych (odpowiedzi na apelacje, k.726-728 i k.730-735).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obydwie apelacje wniesione przez pozwanych okazały się zasadne, co skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

W pełni zasadny jest zarzut podniesiony przez pozwanych B. W. i K. L. naruszenia art.233 § 1 k.p.c. poprzez wprowadzenie z materiału dowodowego, to jest z opinii biegłych Gracjana Olczaka i Ryszarda Potargowicza wniosków z nich nie wynikających, a ponadto sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym co do tego, że nie zaistniała przesłanka z art.299 § 2 k.s.h. zwalniająca pozwanych z odpowiedzialności, to jest przesłanka nie poniesienia przez wierzyciela szkody, pomimo nie zgłoszenia przez pozwanych wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nieszczęścia postępowania układowego w czasie właściwym, chociaż z obu opinii biegłych wynika, że pomimo nie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nieszczęścia postępowania układowego w czasie właściwym wierzyciel nie poniósł szkody, a w konsekwencji niezastosowanie art.299 § 2 k.s.h. i nie zwolnienie pozwanych od odpowiedzialności za zobowiązania spółki, której byli członkami zarządu.

Zasadne są także zarzuty podniesione w apelacji wniesionej przez pozwanych M. C., A. O. i J. B. sformułowane w punktach

I. 2, I.7, II.3 i II.4 apelacji, a więc te zarzuty, które dotyczą błędnego przyjęcia przez sąd I instancji, że pozwani nie wykazali, iż powód mimo niezgłoszenia przez pozwanych wniosku o ogłoszenie upadłości oraz nieszczęścia postępowania układowego nie poniósł szkody.

Biegły Gracjan Olczak wskazał w swojej opinii pisemnej z dnia 10 lipca 2011 roku, że stopień finansowania środków obrotowych zobowiązaniami bieżącymi w spółce (...) już w 2001 roku przekroczył w tak istotnym stopniu granicę jedności, to jest 100%, że sprzedając wszystkie składniki majątku nie byłoby możliwości pokrycia zaciągniętych zobowiązań bieżących. Gdyby złożono wniosek o ogłoszenie upadłości w terminie 14 dni od daty sporządzenia sprawozdania finansowego za ten rok, to prawdopodobna kwota do odzyskania przez powoda wyniosłaby około 40% kwoty żądanej (opinia k.322-324). W ustnej uzupełniającej opinii złożonej na rozprawie w dniu 12 stycznia 2012 roku biegły podał, że o ile w 2001 roku nie wystąpiła w jego ocenie pierwsza przesłanka upadłości, to jest trwale zaprzestanie płacenia długów, o tyle, jeśli chodzi o drugą przesłankę upadłości, to majątek spółki przestał

wystarczać na zaspokojenie długów już w 2001 roku, zatem stan uzasadniający upadłość powstał najpóźniej w 2001 roku. Przyznał, że przyjął, iż prawdopodobna kwota do odzyskania przez powoda wyniosłaby około 40% kwoty żądanej w oderwaniu od podziału na kategorie określone w art.204 prawa upadłościowego, ponieważ nie wie, czy spółka posiadała zobowiązania w kategoriach od I do V, a wierzytelność powoda należy do kategorii VI (ustna uzupełniająca opinia biegłego k.383-384). W pisemnej uzupełniającej opinii z dnia 15 maja 2012 roku biegły potwierdził swoją pierwotną opinię podając, że prowadzenie dalszej działalności spółki po zakończeniu roku 2001 i sporządzeniu sprawozdania finansowego, oraz niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie 14 dni od daty przedstawienia zarządowi w dniu 25 czerwca 2002 roku sprawozdania finansowego, to jest do dnia 10 lipca 2002 roku powodowało pogorszenie pozycji wierzycieli. Biegły podał, że szacunek, w jakim stopniu powód odzyskałby swoją wierzytelność dotyczy cen ewidencyjnych, podczas gdy przy wyprzedaży syndyk sprzedaje składniki majątku za cenę taką, jaką oferuje nabywca, aby zabezpieczyć zobowiązania uprzywilejowane i koszty postępowania, dlatego należy brać pod uwagę i taką sytuację, że kwoty uzyskane ze sprzedaży nie będą dostateczne nawet na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego (opinia k.402-405).

Z kolei biegły Ryszard Potargowicz w opinii pisemnej z dnia 6 listopada 2013 roku wskazał, że spółka (...) w latach 2000-2002 nie posiadała majątku na zaspokojenie długów i nie była w stanie dokonać spłaty wszystkich zobowiązań. Zaprzestanie spłaty zobowiązań nastąpiło w 2000 roku, zatem wniosek o ogłoszenie upadłości należało zgłosić najpóźniej na koniec 2000 roku. Dochodzone przez powoda wierzytelności powstały w okresie luty-sierpień 2002 roku, a więc w okresie kiedy spółka nie powinna prowadzić działalności gospodarczej. Z wyliczeń dokonanych przez biegłego wynika, że majątek posiadany przez spółkę (...) nie wystarczał do zaspokojenia wierzytelności zaliczanych do kategorii 1-3, podczas gdy należności dochodzone przez powoda są zaliczane do kategorii 6 (opinia k.496-503). Na rozprawie w dniu 16 lutego 2015 roku (k.647) biegły potwierdził, że spółka trwale zaprzestała spłacania długów już w 2000 roku. Zobowiązanie spółki (...) wobec powoda byłoby zaliczone do kategorii VI i VII i gdyby sąd ogłosił upadłość w 2002 roku, to wierzytelność powoda nie byłaby zaspokojona w żadnej części.

Wierzytelność powoda powstała w 2002 roku, a jeśli chodzi o ten rok, to należy mieć na uwadze, że obie opinie biegłych są spójne co do tego, że majątek spółki nie wystarczał na zaspokojenie wszystkich wierzytelności spółki (...), a wierzytelności powoda z uwagi na ich zakwalifikowanie do kategorii VI i VII nie zostałyby zaspokojone w żadnej części. Powyższych wniosków wynikających z opinii biegłych powód w żaden sposób nie kwestionował.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że wyciągnięcie przez sąd I instancji odmiennych wniosków i przyjęcie, że nie zachodzi przesłanka z art.299 § 2 k.s.h., to jest przesłanka nie poniesienia przez powoda szkody, pomimo nie zgłoszenia przez pozwanych wniosku o ogłoszenie upadłości lub wniosku o wszczęcie postępowania układowego, stanowi wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków z niego nie wynikających.

Pozwani udowodnili bowiem, że powód pomimo nie zgłoszenia przez pozwanych wniosku o ogłoszenie upadłości lub wniosku o wszczęcie postępowania układowego nie poniósł szkody. W dniu 14 maja 2002 roku, przyjętym przez sąd I instancji jako właściwy termin do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, stan majątkowy spółki (...), przy uwzględnieniu kolejności zaspokajania się wierzycieli z masy upadłości, nie był wystarczający do zaspokojenia chociażby częściowego wierzytelności powoda w postępowaniu upadłościowym prowadzonym na podstawie takiego wniosku.

Przesłanka egzoneracyjna przewidziana w art.299 § 2 k.s.h., iż pomimo nie zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody, uwalnia pozwanego od odpowiedzialności w razie przeprowadzenia dowodu, że wierzyciel nie uzyskałby zaspokojenia swej wierzytelności z powodu braku wystarczającego majątku, nawet gdyby wszczęto postępowanie upadłościowe lub układowe na skutek wniosku w tym przedmiocie złożonego we właściwym czasie (wyrok SN z dnia 19 listopada 2012 roku, V CSK 575/11). W niniejszej sprawie zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości w terminie ustalonym przez Sąd I instancji jako czas właściwy nie doprowadziłoby do zaspokojenia powoda, ponieważ stan majątkowy spółki (...) nie pozwalał na jakiegokolwiek zaspokojenie wierzytelności powoda należących do VI, ewentualnie do VII kategorii zaspokojenia. Tym samym niezłożenie wniosku o ogłoszenie upadłości we wskazanym terminie nie było przyczyną poniesienia przez powoda

szkody, a tylko w takim przypadku, zgodnie z treścią przepisu art.299 § 2 in fine k.s.h. pozwani w niniejszej sprawie odpowiedzialiby za zobowiązania spółki.

Wskazane okoliczności stały się podstawą uznania obydwu apelacji za uzasadnione i skutkowały zmianą zaskarżonego wyroku na podstawie art.386 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie powództwa na podstawie art.299 § 2 k.s.h. wobec wykazania przez pozwanych, że zachodzi przesłanka nieponiesienia przez powoda jako wierzyciela szkody, pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego w czasie właściwym.

Zmieniając rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu w postępowaniu przed sądem I instancji, orzeczono o kosztach procesu na podstawie art.98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z art.99 k.p.c., zasądzając od powoda na rzecz i na żądanie pozwanych zwrot kosztów poniesionych przez każdego z pozwanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, na które złożyły się: wynagrodzenie każdego z pełnomocników (radców prawnych) w stawce minimalnej w kwocie po 3.600,00 zł, opłaty od dokumentów pełnomocnictw w kwotach po 17,00 zł oraz koszty uiszczonych zaliczek na poczet wynagrodzenia biegłych.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z art.99 k.p.c. i art.391 § 1 k.p.c., zasądzając od powoda na rzecz i na żądanie pozwanych zwrot kosztów poniesionych przez każdego z pozwanych w postępowaniu apelacyjnym, na które złożyły się: wynagrodzenie każdego z pełnomocników (radców prawnych) w stawce minimalnej w kwocie po 1.800,00 zł, oraz koszty opłat od apelacji w kwotach po 3.267,00 zł.